YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

3 päivänä toukokuuta 2001 *

Asiassa C-347/98,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Gouloussis ja P. Hillenkamp, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään A. Snoecx, avustajinaan asianajajat E. Gillet ja G. Vandersanden, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jota tukee

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään M. A. Fierstra ja I. van der Steen,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä joulukuuta 1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se perii myöntämistään ammattitautieläkkeistä 13,07 prosentin henkilökohtaisen maksun eläkkeensaajilta, jotka eivät asu Belgiassa eivätkä enää kuulu Belgian sosiaaliturvajärjestelmän piiriin,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (esittelevä tuomari) ja N. Colneric,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.1.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 22.9.1998 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä joulukuuta 1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se perii myöntämistään ammattitautieläkkeistä 13,07 prosentin henkilökohtaisen maksun eläkkeensaajilta, jotka eivät asu Belgiassa eivätkä enää kuulu Belgian sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklassa, jonka otsikko on "Yleiset säännöt", säädetään seuraavaa:

"1. Jollei 14 c artiklasta muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän osaston säännösten mukaisesti.

2. Jollei 14—17 artiklasta muuta johdu:

a) jäsenvaltion alueella työskentelevä henkilö on tämän valtion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella tai jos hänen työnantajaan toimivan yrityksen tai yksityisen henkilön kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella;

— —

f) henkilö, johon jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi häneen jonkin tämän kohdan edellä olevassa alakohdassa säädetyn säännön mukaisesti taikka jonkin artikloissa 14—17 säädetyn poikkeuksen tai erityissäännöksen

perusteella, kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu, yksinomaan tämän lainsäädännön määräysten mukaisesti."

3 Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 25 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2195/91 (EYVL L 206, s. 2) johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohtaan päätettiin lisätä uusi f alakohta sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin oli antanut asiassa 302/84, Ten Holder, 12.6.1986 tuomion (Kok. 1986, s. 1821), jossa todettiin, että asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että työntekijään, joka on lopettanut työnteon tietyssä jäsenvaltiossa eikä ole siirtynyt työskentelemään toiseen jäsenvaltioon, sovelletaan edelleen sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa hän viimeksi työskenteli, riippumatta siitä, milloin kyseinen työskentely lopetettiin tai työsuhde päättyi.

4 Asetuksen N:o 1408/71 14—17 a artikla sisältää useita erityissäännöksiä ja asetuksen 13 artiklassa vahvistettuja yleisiä säännöksiä koskevia poikkeuksia. Asetuksen N:o 1408/71 13—17 a artikla muodostavat asetuksen II osaston, jonka otsikko on "Sovellettava lainsäädäntö".

5 Asetuksen N:o 1408/71 III osasto sisältää eri etuusryhmiä koskevia erityissäännöksiä, joita sovelletaan niihin asetuksen 4 artiklan 1 kohdan nojalla. Asetuksen III osaston 1 luvun kohteena olevien sairaus- ja äitiysetuuksien osalta asetuksen 27 artiklassa, jonka otsikko on "Usean valtion lainsäädännön mukaan maksettavat eläkkeet, jos oikeus etuuksiin on asuinmaassa", säädetään seuraavaa:

"Eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, joista yhden jäsenvaltion alueella hän asuu, ja jolla on oikeus etuuksiin viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset ja liitteen IV määräykset, saa

yhdessä perheenjäsentensä kanssa tällaiset etuudet asuinpaikan laitoksesta ja tämän laitoksen kustannuksella, niin kuin se, jonka etua asia koskee, olisi eläkeläinen, jonka eläke maksettaisiin yksinomaan viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan."

6 Asetuksen N:o 1408/71 28 artiklassa, jonka otsikko on "Yhden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan maksettavat eläkkeet tapauksissa, joissa ei ole oikeutta etuuksiin asuinmaassa", säädetään seuraavaa:

"1. Eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeeseen yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai eläkkeeseen kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja jolla ei ole oikeutta etuuksiin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän asuu, saa siitä huolimatta sellaiset etuudet itselleen ja perheenjäsenilleen sikäli kuin hänellä olisi, ottaen tarvittaessa huomioon 18 artiklan säännökset ja liitteen VI määräykset, ollut oikeus niihin sen jäsenvaltion tai ainakin yhden eläkkeiden suhteen toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos hän asui sellaisen valtion alueella. — —

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luontoisetuuksien kustannuksista vastaa laitos, joka määrätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

a) jos eläkeläisellä on oikeus mainittuihin etuuksiin yhden ainoan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, kustannuksista vastaa tämän valtion toimivaltainen laitos;

b) jos eläkeläisellä on oikeus mainittuihin etuuksiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niitä koskevat kustannukset kuuluvat sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen vastattavaksi, jonka lainsäädännön mukaan eläkeläinen on täyttänyt pisimmän vakuutuskauden; jos tämän

säännön soveltaminen johtaa siihen, että useampi laitos olisi vastuussa etuuksien kustannuksista, kustannuksista vastaa se laitos, jossa eläkeläinen oli viimeksi vakuutettu."

7 Asetuksen N:o 1408/71 III osaston samassa luvussa olevan 33 artiklan, jonka otsikko on "Eläkeläisten maksamat maksut", 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltion laitoksella, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta ja joka soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan eläkkeitä vähennetään sairauden ja äitiyden vuoksi perittävien maksujen osalta, on oikeus tehdä tällaiset vähennykset laskettuina kyseisen lainsäädännön mukaan tällaisesta laitoksesta maksettavasta eläkkeestä siihen määrään saakka, johon etuuksia koskevat kustannukset ovat 27, 28, 28 a, 29, 31 ja 32 artiklan mukaisesti sanotun jäsenvaltion laitoksen vastuulla."

8 Asetuksen N:o 1408/71 III osaston 4 luku koskee työtapaturmia ja ammattitauteja. Asetuksen 52 artiklassa, jonka otsikko on "Asuminen muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa — Yleisiä sääntöjä", säädetään seuraavaa:

"Palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, jolle sattuu työtapaturma tai joka saa ammattitaudin ja joka asuu muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, saa siinä valtiossa, jossa hän asuu:

a) luontoisetuudet, jotka annetaan toimivaltaisen laitoksen puolesta asuinpaikan laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, niin kuin hänet olisi vakuutettu siinä; ja

b) rahaetuudet, jotka myöntää toimivaltainen laitos soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin toimivaltaisen laitoksen ja asuinpaikan laitoksen välisellä sopimuksella nämä etuudet voidaan antaa viimeksi mainitusta laitoksesta ensiksi mainitun laitoksen puolesta toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti."

9 Eläkeläisten huollettaville lapsille ja orvoille maksettaviin etuuksiin sovellettavat säännökset sisältyvät asetuksen N:o 1408/71 III osaston 8 lukuun. Asetuksen 77 artiklassa, jonka otsikko on "Eläkeläisten huollettavat lapset", säädetään seuraavaa:

"1. Ilmaisulla 'etuudet' tarkoitetaan tässä artiklassa perheavustuksia henkilöille, jotka saavat vanhuus-, työkyvyttömyys- tai tapaturma- tai ammattitautieläkettä ja tällaisiin eläkkeisiin maksettavia korotuksia tai lisiä tällaisten eläkeläisten lasten suhteen, poikkeuksena lisät, jotka myönnetään työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmistä.

2. Etuudet myönnetään seuraavien sääntöjen mukaisesti riippumatta jäsenvaltiosta, jonka alueella eläkeläinen tai lapset asuvat:

a) eläkeläiselle, joka saa eläkettä vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, joka on vastuussa eläkkeestä;

b) eläkeläiselle, joka saa eläkettä useamman kuin yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan:

i) sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, edellyttäen, että tarvittaessa huomioon ottaen 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän valtion lainsäädännön mukaan;

tai

ii) muissa tapauksissa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen hän on ollut pisimmän ajan, edellyttäen, että tarvittaessa huomioon ottaen 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännökset oikeus yhteen 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista on saavutettu tämän lainsäädännön mukaan; jos mitään oikeutta etuuteen ei ole saavutettu tämän lainsäädännön mukaan, edellytykset tällaisen oikeuden saamiseksi muiden kysymyksessä olevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan tutkitaan alenevassa järjestyksessä sellaisten vakuutus- tai asumiskausien pituuden mukaan, jotka ovat täyttyneet näiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti."

10 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1), sellaisena kuin myös tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 118/97 (jäljempänä asetus 574/72) 10 b artiklassa, jonka otsikko on "Asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa sovellettaessa noudatettavat säännöt", säädetään seuraavaa:

"Päivämäärä ja edellytykset sille, että jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettuun hen-

kilöön, määräytyvät tämän lainsäädännön mukaisesti. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämä vakuutuslaitos, jonka lainsäädäntö tulee sovellettavaksi tähän henkilöön, kääntyy ensiksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimittämän vakuutuslaitoksen puoleen pyytäen täsmentämään tämän päivän."

Kansallinen lainsäädäntö

11 Ammattitautien korvaamisesta 3.6.1970 annetun säännöstön (lois coordonnées relatives à la réparation des maladies professionnelles, Moniteur belge, 27.8.1970) 46 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Ammattitautiin sairastunut henkilö, joka on oikeutettu tässä säännöstössä tarkoitettuun eläkkeeseen, vahingonkorvaukseen tai tukeen, on velvollinen suorittamaan sosiaaliturvalainsäädännön mukaiset maksut.

Kuningas määrittelee näiden maksujen perintää ja jakamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä 1 momentin täytäntöönpanosäännökset.

— — ".

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

12 Koska komissio katsoi, että Belgiassa myönnetyistä ammattitautieläkkeistä perittävä 13,07 prosentin suuruinen maksu on yhteisön oikeuden vastainen silloin, kun eläkkeensaajat asuvat toisessa jäsenvaltiossa kuin Belgiassa ja saavat siellä tämän jäsenvaltion maksamaa eläkettä, komissio antoi Belgian hallitukselle 24.9.1996 virallisen huomautuksen, jossa se kehotti sitä esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

13 Komissio ei saanut Belgian hallitukselta mitään vastausta, joten se toisti näkökantansa perustellussa lausunnossa, jonka se lähetti Belgian kuningaskunnalle 6.11.1997. Tässä perustellussa lausunnossa komissio totesi, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut neuvoston asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se perii 13,07 prosentin henkilökohtaisen maksun myöntämistään ammattitautieläkkeistä, joiden saajat eivät saa muita sosiaalietuuksia kuin kyseistä eläkettä ja asuvat toisessa jäsenvaltiossa. Komissio kehotti Belgian hallitusta noudattamaan perusteltua lausuntoa kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

14 Belgian hallitus vastasi perusteltuun lausuntoon 8.5.1998 päivätyllä kirjeellä. Kirjeessään se totesi, että asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa ei sovelleta Belgiassa ammattitaudin johdosta myönnettyjen etuuksien saajiin, sikäli kuin heidän on siitä huolimatta, että he asuvat Belgian ulkopuolella, edelleen maksettava Belgiassa sosiaaliturvamaksuja ja he eivät ainoastaan saa Belgian kuningaskunnassa ammattitaudin johdosta maksettavaa etuutta, vaan heillä on myös oikeus tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaiseen terveydenhoitoon ja perhe-etuuksiin.

15 Koska komissio ei ollut tyytyväinen Belgian hallituksen komission perusteltuun lausuntoon antamaan vastaukseen, se nosti esillä olevan kanteen.

16 Alankomaiden kuningaskunta hyväksyttiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 1.3.1999 antamalla määräyksellä väliintulijaksi tukemaan Belgian kuningaskunnan vaatimuksia.

Pääasia

Osapuolten väitteet ja niiden perustelut

17 Komissio toteaa, että kun jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä lakataan soveltamasta johonkin henkilöön, asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdassa, jossa vahvistetaan periaate sovellettavan lainsäädännön yksinomaisuudesta, määritellään ainoaksi sovellettavaksi lainsäädännöksi sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa asianomainen henkilö asuu. Näin ollen Belgian kuningaskunta ei voi enää periä sosiaaliturvamaksuja niiltä henkilöiltä, joihin on lakattu soveltamasta Belgian sosiaaliturvalainsäädäntöä ja jotka asuvat toisen jäsenvaltion alueella.

18 Komissio katsoo, ettei tämän tulkinnan vastaisesti voida hyväksyä väitettä, jonka Belgian kuningaskunta on esittänyt perusteltuun lausuntoon antamassaan vas-

tauksessa ja jonka mukaan asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa ei sovelleta Belgiassa ammattitaudin johdosta myönnettyjen etuuksien saajiin, koska heidän on edelleen maksettava Belgiassa sosiaaliturvamaksuja. Tältä osin komissio toteaa muun muassa, että asiassa merkityksellisten asetuksen N:o 1408/71 III osaston, jonka otsikko on "Eri etuusryhmiä koskevat erityissäännökset", säännösten nojalla asuinvaltio vastaa sen maksamaa eläkettä saavan henkilön, joka ei enää työskentele Belgian alueella tai asu siellä, terveydenhoidosta (27 artikla) ja perhe-etuuksista (77 artikla). Tästä seuraa, että asetuksen N:o 1408/71 33 artiklan nojalla vain asuinvaltio voi periä eläkkeistä sosiaaliturvamaksuja sen vastuulla olevien sairaus- ja äitiysetuuksien kattamiseksi.

19 Komissio lisää, että asetuksen N:o 1408/71 52 artiklassa tarkoitetut etuudet eivät ole kyseisen asetuksen III osaston 1 luvussa tarkoitettuja sairausetuuksia vaan luontoisetuuksia, joilla pyritään kattamaan erityisesti työtapaturmasta tai ammattitaudista johtuvia tarpeita ja joista toimivaltaisen jäsenvaltion laitoksen siten on aina vastattava, vaikka edunsaaja asuisikin toisessa jäsenvaltiossa. Asetuksen N:o 1408/71 III osaston 4 luvussa, joka koskee työtapaturmia ja ammattitauteja, ei ole sellaista säännöstä, jossa asetuksen 33 artiklan tavoin annettaisiin toimivaltaiselle jäsenvaltiolle oikeus periä sosiaaliturvamaksuja kyseisten etuuksien kattamiseksi.

20 Belgian hallitus väittää, ettei asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa sovelleta riidanalaiseen sosiaaliturvamaksujen perintään, mikäli asianomaiset henkilöt kuuluvat edelleen Belgian lainsäädännön piiriin, jota siis ei lakata soveltamasta heihin. Belgian hallitus toteaa tältä osin, että Belgian lainsäädännön sovellettavuus ilmenee esillä olevassa asiassa ammattitauteja sääntelevässä Belgian järjestelmässä tarkoitettujen etuuksien maksamisesta sekä muista Belgian sosiaaliturva-alan toimenpiteistä, jotka liittyvät muun muassa perhe-

etuuksiin, terveydenhoitoon ja vanhuuseläkkeen laskemista koskevien ajanjaksojen huomioon ottamiseen.

21 Lisäksi Belgian hallitus esittää, että kysymys lainsäädännön sovellettavuuden lakkaamisesta riippuu kansallisesta lainsäädännöstä, kuten nimenomaisesti täsmennetään asetuksen N:o 574/72 10 b artiklassa, jossa siten täydennetään asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa siltä osin kuin siinä ei määritellä, mistä hetkestä alkaen ja millä edellytyksillä kansallista lainsäädäntöä "lakataan soveltamasta". Belgian hallitus väittää, että kun yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa C-275/96, Kuusijärvi, 11.6.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-3419), että jäsenvaltio voi antaa lainsäädäntöä, jonka perusteella se on velvollinen maksamaan etuuksia ainoastaan, jos edunsaaja asuu edelleen sen alueella, yhteisöjen tuomioistuin tunnusti, että etuudet myöntävän jäsenvaltion laissa määritellään ne edellytykset — esillä olevassa asiassa edellytys asuinpaikan vaihtamisesta —, joiden toteutuessa kyseistä lakia lakataan soveltamasta.

22 Belgian hallitus lisää, että 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaa lukuun ottamatta asetus N:o 1408/71 ei sisällä säännöksiä, joissa toimivalta annettaisiin nimenomaisesti toisen jäsenvaltion lainsäädännölle. Sitä vastoin asetuksen 52 artiklassa esitetään selkeästi, että vaikka asuinpaikan laitokset voivat antaa tiettyjä etuuksia, toimivaltaisena laitoksena on edelleen etuudet myöntävän jäsenvaltion laitos, joka korvaa asuinpaikan laitokselle aiheutuneet kustannukset.

23 Alankomaiden hallitus väittää, että asiassa Kuusijärvi annettua tuomiota on sen asiayhteys huomioon ottaen tulkittava siten, että henkilö, joka on lopettanut työnteon, kuuluu silti edelleen sen jäsenvaltion lainsäädännön alaisuuteen, jossa hän viimeksi työskenteli, mikäli tässä lainsäädännössä näin säädetään. Kyseisestä tuomiosta seuraa, että kun työntekijä on lopettanut työnteon jäsenvaltion alueella ja muuttanut toisen jäsenvaltion alueelle aloittamatta siellä enää työskentelyä, ensimmäisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin asuinpaik-

kaedellytyksiin voidaan vedota häntä kohtaan: tällaisten edellytysten vallitessa työntekijä ei voi enää kuulua ensimmäisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisuuteen, ja koska hän on päättänyt työnteon, asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan nojalla on sovellettava hänen asuinvaltionsa lainsäädäntöä.

24 Sen sijaan Alankomaiden hallitus katsoo, että jos sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumiselle ei ensimmäisen valtion lainsäädännön nojalla ole asetettu asuinpaikkaedellytystä, kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä sovelletaan entiseen työntekijään siitä huolimatta, että hän asuu toisen jäsenvaltion alueella. Sen jäsenvaltion, jossa työntekijä asuu, lainsäädäntöä sovelletaan vain siinä tapauksessa, että työntekijä ei myöhemmin enää täytä ensimmäisen valtion lainsäädännön alaisuuteen kuulumisella olevia edellytyksiä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

25 On huomattava, että komissio rajoittuu kanteessaan toteamaan, että Belgiassa myönnettäviä ammattitautieläkkeitä saaviin henkilöihin, jotka asuvat toisen jäsenvaltion kuin Belgian kuningaskunnan alueella, sovelletaan asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan nojalla ainoastaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa he asuvat, ja että Belgia ei näin ollen voi periä sosiaaliturvamaksuja tällaisista eläkkeistä.

26 Vasta perusteltuun lausuntoon annetussa Belgian hallituksen vastauksessa esitettyjen väitteiden johdosta komissio on lisäksi vedonnut asetuksen N:o 1408/71 27, 33, 52 ja 77 artiklaan tukeakseen väitettään, jonka mukaan Belgiassa

myönnettyjä ammattitautieläkkeitä saaviin henkilöihin, jotka eivät asu Belgiassa, sovelletaan ainoastaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa he asuvat.

27 Arvioitaessa, onko komission kanne näin ollen perusteltu, on todettava, että asetuksen N:o 1408/71 II osaston säännökset, joihin 13 artikla kuuluu, muodostavat täydellisen ja yhtenäisen lainvalintasääntöjen kokonaisuuden. Sen lisäksi, että näillä säännöksillä pyritään estämään useampien kansallisten lainsäädäntöjen samanaikainen soveltaminen ja tästä mahdollisesti aiheutuvat vaikeudet, niillä pyritään myös estämään se, että asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan kuuluvat henkilöt jäisivät ilman sosiaaliturvaa siitä syystä, ettei heihin voida soveltaa mitään lainsäädäntöä (ks. muun muassa em. asia Kuusijärvi, tuomion 28 kohta).

28 Kuten edellä mainitussa asiassa Kuusijärvi annetun tuomion 32—34 kohdasta ilmenee, asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan tavoitteena on juuri sen varmistaminen, että tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaan henkilöön sovelletaan aina jonkun jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädäntöä.

29 On kuitenkin huomattava, että kyseisen säännöksen nojalla sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella asianomainen henkilö asuu, sovelletaan vain, mikäli ei sovelleta mitään muuta lainsäädäntöä, ja erityisesti mikäli asianomaiseen henkilöön aikaisemmin sovellettua lainsäädäntöä lakataan soveltamasta.

30 Komissio ei ole osoittanut, että Belgiassa myönnettyjen ammattitautieläkkeiden saajiin sovellettavan lainsäädännön osalta asia olisi ehdottomasti näin, kun he asuvat toisen jäsenvaltion kuin Belgian kuningaskunnan alueella.

31 Pelkkä viittaus asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohtaan ei nimittäin ole tältä osin riittävä sikäli kuin kyseisen säännöksen soveltamisedellytyksenä on, että jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta, eikä tässä säännöksessä itsessään määritellä niitä edellytyksiä, jolloin jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta.

32 Sitä paitsi mikään niistä väitteistä, jotka komissio johtaa asetuksen N:o 1408/71 27, 33, 52 ja 77 artiklasta sen osoittamiseksi, että Belgiassa myönnettyjä ammattitautieläkkeitä saaviin henkilöihin, jotka eivät asu Belgiassa, sovelletaan vain sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa henkilöt asuvat, ei ole tältä osin ratkaiseva.

33 Asetuksen 27 artiklan osalta on yhtäältä todettava, että kun siinä säädetään, että eläkeläinen, jolla on oikeus eläkkeisiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, joista yhden jäsenvaltion alueella hän asuu, saa sairaus- ja äitiysetuudet tämän jäsenvaltion laitoksesta, jos hänellä on oikeus etuuksiin tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, siinä ei itsessään anneta oikeutta näihin etuuksiin.

34 Toisaalta on korostettava, että mikäli henkilöllä, joka saa eläkettä jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, ei ole oikeutta saada sairaus- ja äitiysetuuksia sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella hän asuu, asetuksen N:o 1408/71 28 artiklassa mainitaan nimenomaisesti, että muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion laitos on toimivaltainen näiden etuuksien antamiseen.

35 Näin ollen asetuksen N:o 1408/71 33 artiklasta, jossa eläkkeen myöntävän jäsenvaltion laitokselle annetaan oikeus periä eläkkeensaajalta sairausvakuutusmaksuja sen vastuulla olevien sairaus- ja äitiysetuuksien kattamiseksi, ei myöskään voida johtaa mitään väitteitä.

36 Asetuksen N:o 1408/71 52 artiklan osalta on huomattava, että siinä säädetään nimenomaisesti, että tapauksessa, jossa työntekijä asuu toisen jäsenvaltion kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella, hän saa työtapaturman tai ammattitaudin johdosta myönnettävät etuudet joko suoraan toimivaltaisesta laitoksesta tai tämän laitoksen puolesta asuinpaikan laitoksesta.

37 Lopuksi on todettava asetuksen N:o 1408/71 77 artiklan osalta, että siinä tarkoitettujen etuuksien myöntämiseksi työtapaturman tai ammattitaudin johdosta myönnetyn eläkkeen saajalle säännöksessä todetaan asetuksen 27 ja 28 artiklan tapaan, että sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella edunsaaja asuu, sovelletaan vain siinä tapauksessa, että tässä lainsäädännössä annetaan oikeus näihin etuuksiin, ja muussa tapauksessa kyseisessä säännöksessä mainitaan nimenomaisesti, että nämä etuudet myönnetään muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion toimivaltaisesta laitoksesta.

38 Näin ollen on katsottava, että kun komissio rajoittuu kanteessaan toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se perii myöntämistään ammattitautieläkkeistä sosiaaliturvamaksuja eläkkeensaajilta, jotka eivät asu Belgiassa eivätkä enää kuulu Belgian sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, se johtaa kyseisestä säännöksestä oikeusvaikutuksia, joita sillä ei välttämättä ole. Komissio nimittäin katsoo, että kyseisen säännöksen soveltamisedellytykset ovat täytty-

neet, vaikka sen on näkökantansa perustelemiseksi osoitettava näiden edellytysten täyttyminen esillä olevassa asiassa esittämällä konkreettisesti sellaisia tapauksia, joissa Belgiassa työtapaturman tai ammattitaudin johdosta myönnettyjen eläkkeiden saajat eivät tosiasiallisesti enää kuulu Belgian sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen, kun he asuvat toisen jäsenvaltion kuin Belgian kuningaskunnan alueella.

39 Perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ja esitettävä yhteisöjen tuomioistuimelle tarpeelliset seikat, jotta tämä voi tarkistaa, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta (ks. asia C-159/94, komissio v. Ranska, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5815, 102 kohta).

40 Näin ollen komission kanne on hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

41 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Belgian kuningaskunta on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja komissio on hävinnyt asian, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, joten Alankomaiden kuningaskunta on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

3) **Alankomaiden kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Gulmann Skouris

Puissochet Schintgen Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä toukokuuta 2001.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja